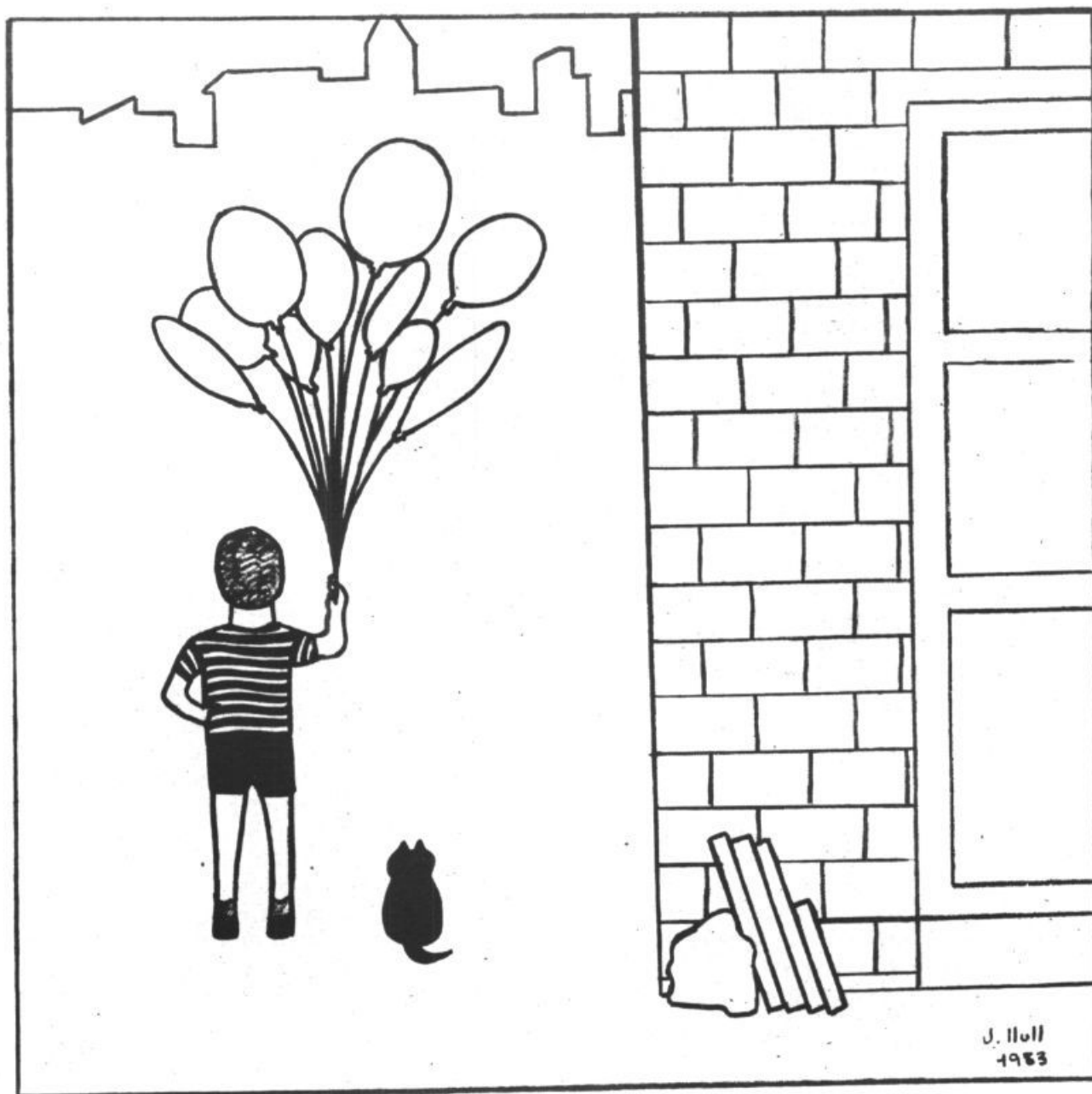

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

BOLLETÍ-REVISTA DEL CENTRE CULTURAL CARD * JULIOL-AGOST DE 1983 * Nº 84

A vegades els esperits de la nit es mostren avars, i els esdeveniments no fluïxen cap al pensament, ni els pensaments cap a la parla, ni la parla cap a la comunicació. Llavors, malgrat els esdeveniments, les herbes casolanes o l'embastada revista, resulta dificultós perfilar temes i idees. La parla pren altres tiranys i s'acaba la vetlada sense saber ben bé ni el què ni el com ha de tractar l'editorial, aqueixa mena d'article on, en teoria, s'expressen idees compartides per aquell grup de gent que constitueix el Consell de Redacció.

De les festes...? De sa animació...? Del "sistema" d'organització, que consideram encertat i que des de temps enrera era l'utilitzat per organitzar les de la Mare de Déu...? De l'Ajuntament...? Fer-ne una anàlisi global de sa actualitat fins ara estaria bé, però... ¿no ens falten dades per a l'anàlisi mínimament objectiva...?

Idò ha d'ésser que parlem de l'Escola...; hi ha prou novetats i la revista sortirà abans de començar el curs... Sí, podem parlar de l'Escola, dels canvis... Parlarem de l'Escola.

És una institució altament jerarquitzada que, junt a uns condicionaments històrico-socials no exclusius d'aquest país, fan de l'Escola una espècie de monstre mecànic, pesat, lent, poc receptiu als canvis i prou reaccionari. Potser dient això no hem descobert res nou a ningú, però altrament aquests conceptes poden justificar l'expectació que tot canvi relatiu a l'Escola desperta.

I a la immobilitat pròpia de l'estructura escolar hi hem d'afegir la ferma creença de que els canvis no sols depenen de les altes estructures -lleis relatives a l'Escola, per entendre'ns-, sinó també de la voluntat i del treball dels mestres.

Obviament s'ha superat aquella època en què els condicionaments socio-polítics feien creure al mestre que era un "don", lloant-li les "abnegadas vocaciones santorales" i pagant-los, d'altra banda, uns sous de befa. Avui el mestre, com tota persona, pot ser un bon o un mal treballador i com a tal l'hem de veure i valorar: ¿És un treballador despreocupat que es limita a complir, i encara no del tot, les hores que diu la llei? ¿Està al dia quant a la normativa didàctica emanada del Ministeri i l'aplica a l'escola? ¿Viu l'escola o viu "de l'escola"? I per favor, abans de contestar aquests interrogants en relació als mestres que coneixem -que no és la nostra intenció-, que cada lector s'apliqui a ell mateix o als altres treballadors, de qualsevol branca, que coneixi.

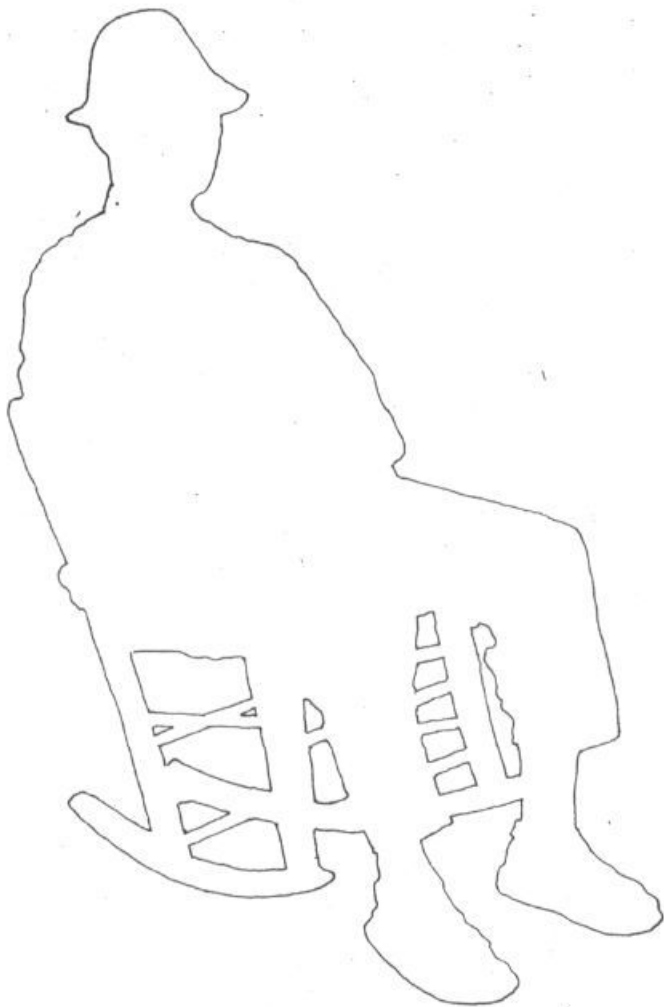
I de la mateixa manera que consideram els mestres figures cabdals per al canvi escolar, "també" hi consideram els pares, que avui per avui tenen la papereta ben difícil. Organitzats sota l'única associació possible, l'APA, tans sols tenen una retxillera per provar de guaitar a l'interior del mostre escolar, car no tenen cap poder de decisió, éssent bàsicament l'Associació un organisme de gestió. Gestió que resta lluny d'assolir-se en plenitud si consideram l'amplària dels objectius que defensen els seus estatuts.

Per això el canvi escolar també implica un canvi d'actitud dels pares; es tracta de lluitar i treballar per ésser membres d'una associació, per arribar a ésser pares girats al futur, per ésser persones disposades a recolzar els educadors dels seus fills. En definitiva, deure és dels pares deixar ja de banda el fet més generalitzat, criticar els mestres, per començar a considerar els fills i sa educació com una cosa d'importància cabdal. Punyema! És que hi ha, tal vegada, altra persona, grup o institució més important que l'Escola?

Importància que també han d'assumir els poders públics. Paraules com "no ens pertany", "ja hi hem gastat molt" o "no queda res en el pressupost" haurien d'estar prosclites; el Sant Llorenç de demà s'ho mereix tot, i davant això no hi valen excuses ni belles promeses en els mítings; sòlament hi calen els fets o al constatació del que és i del que podria ésser l'escola pública de Sant Llorenç.

No sabem què haurà entès o assumit cadascun dels lectors. A l'hora de redactar-lo, aquest editorial només vol ésser un crit inequívoc: l'Escola és molt important!

Esperem que tots els canvis siguin per a millorar-la.

Normalment en veure una persona ens fixam una imatge de la seva fesomia. Imatge, no sempre real, que anirà apareixent quan la recordam o quan la veiem sense mirar-la. Una mena de fotografia perduda dins l'immens arxiu de la memòria que en cada moment precis es fa present empesa pel més perfecte i sofisticat ordenador. Imatge que es va enriquint, fixant, canviant i complicant a mesura que anam mirant més fixament, parlant, co neixent (?) la persona.

No fa gaire morí l'amo en Rafel "Mitjanada" -la mort, malgrat el conegut consol de que "és llei de vida", sempre és un esqueix dolorós-, però la seva imatge romandra llarg temps en el magatzem del cervell d'un bon grapat de persones. Ara mateix tenc ben present la seva imatge física, però el que més destaca, per a mi, és el ser ésser sempre lligat a la gent jove, al futur.

Era jo un al·lot pucer quan "el padrí d'en Pomar" arreplegava la canalla al costat del molí d'en Ferrer per contar la rondalla. A l'estiu era una hora gairebé institucionalitzada i expectant per als boiets de la vila, com ho pot ésser ara mateix l'hora d'en "D'Artacan" -dissortadament "els rondallers" com l'amo en Rafel o l'amo en Joan "Lluent" o... han desaparegut, ningú ja no conta rondalles en els carrers, desapareixent així una cadena de transmissió d'arrelament a la terra que trepitjam intuitiva, inconscient... però fonamental a l'hora d'encetar l'educació d'un ésser (1).

Llavors, quan va néixer l'aventura de "Flor de Card", ens extranyàrem de que en fos lector viu. Ens deia que li agradava llegir-la i adhuc comentar-ne alguns articles. Fou una d'aquelles persones d'edat, poques, que recolzà aquell moviment juvenil que acabava de néixer. Un recolzament que aleshores, potser també intuïtivament, fou motor per a la continuïtat.

I tot això de banda, ésser l'amo en Rafel un sac d'experiències sempre obert, avient, lúcid i pacient per a tots els qui hi volguérem guaitar.

A l'amo en Rafel, obviament, no li dedicaran cap carrer, car no es reconeixen els "herois de cada dia", però alguns guardarem zelosa ment la seva imatge a l'arxiu mental.

És una manera humana d'estimar un record tot desitjant-li la Glòria.

Guillem Pont

(1) Per veure la importància educativa de les rondalles vegeu, per exemple:

-V. Propp "Las raíces históricas del cuento". Ed. Fundamentos.

-B. Bettelheim "Psicoanálisis de los cuentos de hadas". Ed. Grijalbo.

LA EQUITATIVA
fundación rosillo
SEGUROS

Cardassar, 17

Dins el programa que varem presentar a les eleccions, jo, com a cap de llista del PSM, vaig prometre al poble que donaria informació cada tres mesos de tot el que haguéssim fet, tant dins el partit com dins l'Ajuntament. No m'he oblidat d'aquesta promesa ni pens oblidar-me durant aquests quatre anys.

En primer lloc i abans de res m'agradaria aclarir una vegada més -ja vaig intentar fer-ho a la darrera revista-, que si vaig acceptar la presidència de Cultura no va esser baix de cap pacte ni compromís de cap classe. Se me la va oferir i jo vaig creure positiu l'acceptar-la. El que hagi donat la casualitat que a les votacions que s'han fet el meu vot hagi coincidit amb el d'UM i el d'AP, no vol dir res més que les propostes d'aquests grups m'han paregut bones per al poble, i així faig comptes seguir-ho fent mentre no vagin contra els interessos de Sant Llorenç. Si els senyors que es diuen de l'oposició fan cap proposta i me pareix bona per al poble, no dubtin ni un moment que, amb molt de gust, també votaré amb ells.

El fet de que el nostre grup només tregués un regidor ha fet que jo hagi d'estar dins les comissions de Sanitat, Governació, Zones costeres, Ajuda Social, depuradora a més d'esser el representant de l'Ajuntament dins el Consell de Direcció de l'Escola.

Com podeu veure, tenc molt per fer i ho vull fer. Ara bé, el fet de fer feina els mesos d'estiu i un poc d'inexperiència política, ha fet que fins ara no hagi tengut tot el temps que jo voldria per dedicar-me al poble. Dic això esperant un poc de comprensió a tota la gent que espera de jo i en part de nosaltres, perquè vull dir que no pens oblidar-me del grup, sinó que vull esser només la seva corretja de transmissió.

Encara que no hi hagi molt per informar, perquè crec que el que s'ha fet fins ara ha estat poc, vull dir que està en marxa un Centre d'Orientació escolar, com varem dir al nostre programa, i confiam que prest tindrem un pedagog al servei de tota l'escola.

També vull dir que vaig proposar, ja que no volien les Permanents públiques ni que la gent pogués participar en els plens, que al manco en haver acabat quedàssim deu minuts més per si la gent ens volia demanar

res. Crec que això, encara que petita, és una passa donada.

Vull dir també que els matins que puc vaig a l'Ajuntament a mirar un poc com està tot. Ho mir de fer lo millor que sé, i esper que em critiquin públicament quan no ho faci bé, perquè només així conseguire fer el millor per a la majoria.

Sempre a disposició de tots

Antoni Sansó "Cuc"
del PSM

plancha y pintura

talleres

SON TORRENS

T. 537307

MURO

Fontanería y electricidad

ORDINAS FEBRER

Mayor, 22 - Tel. 569100
SAN LORENZO

SOMNIEM

-Somiau.
-És clar que sí! Somiam constantment, sempre.
-Esperau massa.
-És clar que sí! Hem après a esperar i ho esperam tot.
-Voléu massa.
-Clar que sí! Volem massa, més, tot.
-Teniu massa pressa.
-Sí, clar que sí! Caminar, arribar, recomençar.
-Somiau.
-Sí, inevitablement. Els somnis d'avui són possibilitats pel demà.
-Esperau massa.
-Clar que sí! I no ens fa cap vergonya ésser esclaus de l'esperança.
-Voleu massa.
-Clar que sí! És el nostre dret rabiós i, encara més, el nostre deure.
-Exigiu massa.
-Clar que sí! Apassionadament o amb tristesa. I tanmateix... millor així. Millor un poble que es mou, encara que a vegades precipitat, encara que a vegades massa prudent, encara que a vegades brut, rastrear. Millor així amb tota la seva condició humana, extranya i senzilla. Millor així que no un ramat de xais sotmès al càlcul dels ordenadors d'interessos. Per això, que ningú no s'avergonyeixi de dir, que ningú no s'avergonyeixi de cridar:
-SOMIAM! Sí. Somiam constantment, sense límits en el somni, somiam fins lo inimaginable, somiam sempre. I ho esperam tot, hem après l'art d'esperar, aquest art d'esperar nits interminables d'impotència. Sabem esperar i ho esperam tot, i ho volem tot. Volem l'impossible per arribar al possible, volem el possible per arribar a l'impossible. Millor així, encara que a vegades precipitats, encara que a vegades bruts, rastres. Millor així amb tota la nostra condició humana, extranya i senzilla. Millor així que no un ramat de xais sotmès al càlcul dels ordenadors d'interessos. Per això si mai ens gosen dir:
-Somiau.
-És clar que sí! Somiam constantment, sempre.
-Si ens diuen: esperau massa.
-Clar que sí! Hem après a esperar i ho esperam tot.
-Si ens diuen: voleu massa.
-És clar que sí! Volem massa, més, tot.
-Si ens diuen: teniu massa pressa.
-Clar que sí! Caminar, arribar, recomençar...
Sí, tenim pressa.

Lluís Llach

Spadem 1981 París

LA RIQUESA

La riquesa
no és estar podrit de diners,
i viure sols per fer-ne més,
desesperat,
que en els grans magatzems no hi ha
una secció on poder comprar
tranquil·litat.

La riquesa
és buscar l'amor pels terrats
cantant a cor amb quatre gats
a la lluna plena,
i quan ja has fet prou esvalot
fugir correns del sabatot
i la mullena.

La riquesa
és desvetllar-te en la foscor
i ser un fidel adorador de la nit.
Que et trobi el sol jeient al ras
i t'acompanyi pas a pas
fins al teu llit.

La riquesa
pot ser posar els peus en remull
tot i sabent que l'aigua bull
i escaldar-te'ls,
prenent deixalles culturals
i tradicions patriarcales
per eixugar-te'ls.

La riquesa
és amb els quilos de consells
que no et poden pair els budells
fer-ne un manyoc,
esperar el dia de Sant Joan
i, enmig de la plaça gran,
fotre'ls-hi foc.

La riquesa
és desentendre's del destí
i triar qualsevol camí,
tots van a Roma,
fer via sempre cam amunt,
tot posant punt on hi va punt
i comia on coma.

La riquesa
és quan amb els peus per davant
el carro et vagi estirant
dins la mortalla,
al fer el balanç del que has viscut,
esclati dintre el teu taüt
una rialla.

La Trinca

Opus 10 1976

FESTES

Per a mi que les festes patronals d'enguany han estat més animades que altres anys. Pot ser és subjectiu, però al manco en els actes que record hi va haver prou assistència de gent -espectadora i participant-; així eren passades la una, a la vetlada del ball de bot, i la gent encara aguantava ballant i/o mirant sense bategar-se, i això que era en dimarts!. Si és a la comèdia també hi havia un genter. Més d'una cinquantena foren els participants a les corregudes de cintes i a la tarda dels jocs els infants s'empassaren uns tres-cents seixanta polos abans de fer "repe"... Obviament algunes coses s'haguessin pogut su-perar, però no va anar malament del tot, no. Per què?

Potser entre altres coses hem de qualificar d'encertada la idea del delegat de festes d'im-plicar-hi molta gent, convidant a la partici-pació a tots els clubs i entitats de la vila.

ESCOLA

Sembla que "el canvi" -hi ha gent que en fa conyes d'aquesta expressió-slogan dels socia-listes del PSOE- enguany també ha d'arribar a la nostra escola. Vegeu si no:

- * Un nou director (o directora)
  - * Nova Junta a l'APA.
  - * Nova tasca del Servei Municipal d'Orienta-ció Educativa.
  - * I, com cada any, un bon grapat de mestres nous.
- Idò! En haver acabat passarem comptes!

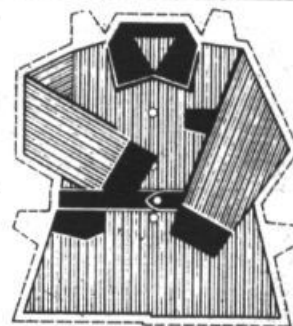

LA SALA

Si no ho vaig entendre malament -i dic això perquè ho vaig llegir d'una simple ullada- els titulars d'una publicació manacorina deien que el batle deia que ara que havien fet els carrers nets s'havien de posar a netejar la Sala.

Amb tota la modèstia del món vull assenya-lar que per tal d'estalviar mals entesos, a ve-gades convé especificar. -De què, em va de-manar un, la deu voler fer neta?-

I amb la mateixa modèstia vull recordar que altres abans d'ell prometeren "llevar teranyi-nes" i molts no n'hem vistes d'acaramullades p'enlloc, ni hem vist senya d'esteranyinadors.

SMOE

Veritablement tenia un comentari preparat sobre promeses electorals i propostes en el plenari.

I sobre el desconeixament per part d'alguns regidors de les intencions de l'APA...

Però res ni dic, car l'aprovació del Servei Mu-nicipal d'Orientació es féu per unanimitat. Prou!

Guillem Pont

Ell sabeu que hi estava d'emputat en Jaume Llagost, s'altre dia! Resulta que un camió, fent marxa enrera, li va aplegar es mobilet i li ho va aclocar, i ell, per mirar d'aclarir responsabilitats, va anar a cercar un municipal.

Lo fotut és que per molt que va tresscar es poble no va ser capaç de trobar-ne cap, i per més collonada, quan va tornar an es lloc des'enven-tida, es camió ja havia fuit.

Va entrar a Ca'n Corem a beure i m'hi va topar, de paisà, es cabo i un municipal. No vos podeu figurar lo que els va dir. Aquells dos cos-sets no gosaven alçar es cap! Basta dir que, de rebot, varen rebre es batle i tota la Cort Municipal!

No, vos dic, que hi anava emputat en Jaume Llagost, s'altre dia!

A ses passades festes, com és de domini públic, es va tornar muntar una taula presidencial en es balcó de la Sala, per tal que ets il.lustres regidors poguessin veure bé ets actes.

Males llengües, com sempre, diven que era per a fer bufa, però jo crec que és un indici de sa gran estimació que s'Il.lustríssim té per ses tra-dicions nostrades.

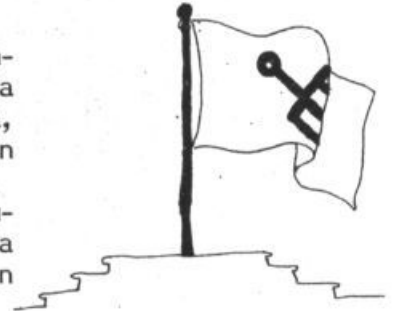

I desmentint sa rumoreria típica de la vila, puc assegurar i assegurar que no és ver que dins l'Església s'hagi de tornar col.locar es banc de s'A-juntament, a fi de que sa Corporació pugui oir missa a pler i sense cla-tells que li destorbin sa visual.

-Seria feina debades, perquè tanmateix no s'ompliria mai!-, han manifes-tat fonts escèptiques, coneixedores de s'esperit practicant de sa mayo-ria d'es membres des Consistori.

Seguint sa moda actual de ses comunitats fortament nacionalistes, en-guany, per ses festes de Sant Llorenç, damunt ses voltes de l'Església no hi han posat sa bandera espanyola ni sa de sa comunitat autònoma, sinó una de blanca amb unes grelles vermelles que per lo vist trobaren dins un calaix de sa Rectoria.

Fonts d'absoluta solvència m'han assegurat que, gràcies an es déus au-tonòmics (si ja els han passat ses corresponents competències), no hi va haver manifestacions en contra i, per tant, es municipals no hi varen haver d'intervenir.

És fotut tenir pixera i no sebre on anar a fer un roi.

I si no, demanau-ho a tots es que en tengueren es dia de sa verbena, que no podien anar a s'excusat de s'Ajuntament perquè tenia una tube-ria rompuda i encara no donaven sortides.

I per què no l'arreglaven?, me demanareu. Perquè es de sa brigada ha-vien de servir ses taules de s'Il.lustríssim, i lo primer és lo primer!

Aquesta no va de collonada.

Me pareix molt malament que es que tenen bo dins s'Ajuntament po-guessin entrar de franc a tots ets actes, i es que no, s'haguessin de gra-tar sa butxaca si volien veure ets espectacles.

O s'havia d'haver fet tot de franc, o tot quiste -com diu es batle- ha-via d'haver hagut de passar per sa taquilla, regidors inclosos.

Contràriament a lo que esperava sa majoria de llorencins, d'ençà que va entrar a s'Ajuntament es batle s'ha amagrit una partida de quilos.

-Ja engreixarà, no passis pena!-, han manifestat es seus contraris, de-sitjosos de que en Busco sofresqui un canvi físic semblant an es d'es seu predecessor.

Josep Cortès

A finals de l'any 1980, començava a funcionar, a Sant Llorenç, la Junta Social de l'Associació Espanyola de la lluita contra el càncer. Neixia pobra, tímida i plena d'incògnites: Com aniria? L'acceptaria el públic? Tendria èxit?

El seu fi primordial, tal com el seu nom indica, és aconseguir fons per a combatre de totes les maneres possibles (investigació, diagnòstic precoç, revisions, etc) aquesta terrible i trista malaltia que tants de desastres ocasiona entre la població. Si s'aconseguís erradicar el càncer, com ha succeït amb la tuberculosi, poliomielitis, diftèria, tètanus..., la Humanitat es veuria lliure de molts de sofriments.

En el llibre d'actes de l'esmentada organització local hi consta el següent: "A Sant Llorenç, dia 28 de desembre de 1980, a casa de la Presidenta Dª Bàrbara Ferrer Pocoví, es reuneix la Junta Local, prèviament elegida segons les normes rebudes del Delegat Provincial de Balears, i que consta dels següents membres: Presidenta, Bàrbara Ferrer Pocoví; Secretària, Margalida Servera Soler; Tresorera, Isabel Quetglas Pont; Vocals, Úrsula Santandreu Salas, Caterina Riera Truyols i Antonia Femenias Ordinas".

Ens reunim per organitzar i planificar les activitats, segons les normes rebudes de la Junta Provincial.

Tenim un compte corrent obert a una entitat bancària i hi anam ingressant les quantitats recaptades. Per cap d'any, coincidint amb la capta de Ciutat els transferim la quantitat obtinguda.

La major part dels ingressos els aconseguim de la següent manera:

- 1.- Distribuïm guardioles pels comerços, botigues de "souvenirs" i entitats bancàries.
- 2.- Un dia determinat de l'any, per a nosaltres el dia de Sant Llorenç, col·loquem tauletes provistes de palanganes als llocs estratègics del poble, ateses per entusiastes col·laboradors. A més, hi ha joves i nines voluntàries que es passegen amb guardioles per places i carrers, demanant als vianants alguna cosa per a la lluita contra el càncer.
- 3.- Organitzam rifes, que també ens reporten un cert benefici.

Aquelles preocupacions i temors del començament s'han esvaït. Les nostres activitats, gràcies a la generositat dels llorencins, s'han vist coronades per l'èxit, sobretot a la darredra recaptació de les festes, que ha batut tots els rècords. L'any passat, per aquest temps, recaptàrem 18.636 ptes. i aquest 62.186. La Junta Local agraeix sincerament a tots els qui han col·laborat en la seva tasca, començant per les autoritats, Card en Festa -que va permetre i facilitar una rifa durant la seva actuació-, les persones que repartiren billets, les que se'n cuidaren de les taules, de les guardioles, etc. i a tots els paisans i visitants que amb el seu òbol contribuïren a la consecució de tan magnífic resultat.

Bàrbara Ferrer Pocoví

gruas

SENT

muro

SERVICIO PERMANENTE

Tno. 537092

ACRISTALAMIENTO
DE VIDRIOS Y ESPEJOS

Cristalería
San Lorenzo

Calle Mayor, 71
Teléfono 56 92 11

NOTES HISTÒRIQUES

1373, 11 març.- El governador de Mallorca es criu al batle de Bellver referent al fet exposat per Francesc Puculliol, jurat de dita parròquia, dient que fa dos anys els jurats elegiren síndics i procuradors Bernat Bell-lloc i Joan Cifre, per gestionar negocis propis del poble. Pocs dies després, aquests dos síndics, sense consentiment ni voluntat o majoria del consell local, elegiren procurador en lloc seu Llorenç de Pardines (senyor de Son Vives), el qual en comptes de fer les procures comunes que li havien comanades, féu les seves personals i aprofitant que era a Ciutat "féu denunciació davant l'oficial de Mallorques (Vicari General) contra lo rector de la dita parròquia de Bellveher inimich seu lo qual per son poder persegui", per les quals coses va fer despeses que ara reclama als jurats i aquests no el volen pagar. (ARM LC 39 f. 66v).
(Hem de tenir en compte que abans de la unió de Bellver amb Manacor feta a finals del segle XIV, la parròquia o Universitat de Bellver tenia batle, jurats i consellers propis, és a dir, l'equivalència als actuals ajuntaments).

1591.- Joan Julià, doctor en Teologia i rector de Manacor, i els jurats de la vila venen a mestre Nicolau Garcia, ferrer, unes cases situades a lloc dit clos de Sant Llorenç (AMM pergamins nº 50)

1594, setembre.- Els jurats de Manacor reunits en consell determinen comprar blat per repartir als pobres del terme. (ARM presidencials Decrets F. 374)

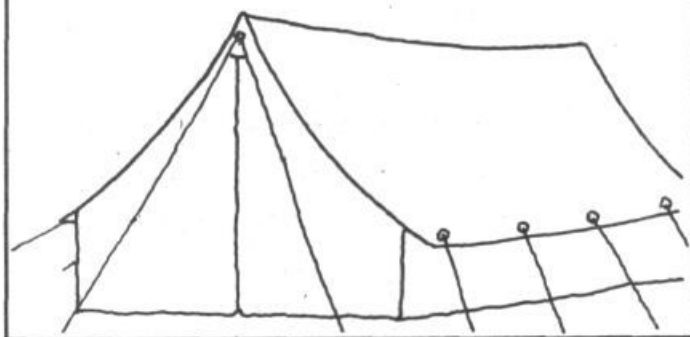
Ramon Rosselló

El Card Infantil vol mostrar públicament envers l'actual Consistori, per haver acordat atorgar la subvenció de 125.000 pts. per a l'adquisició d'unes més que necessàries tendes de campanya.

Acció de quantia sense precedents en els dotze anys d'activitat en el camp de l'educació del temps lliure.

I tant per la quantia s'ha d'agrair pel que suposa de reconeixament d'una tasca.

Gràcies.

* MATERIAL FOTOGRÀFIC

* ARTICLES DE LABORATORI

S'ESTUDI

General Mola, 11-E
(Baix de's Coe)

Tel. 55 40 78

MANACOR

Restaurante Barbecue

BANQUETES * BODAS * COMUNIONES * BAUTIZOS

Cra. Porto Cristo - Cala Millor

T. 570193

presupuestos sin compromiso

Alerta als que van pel món bravejant de que no s'equivoquen mai...! Són ben capaços de tot per perpetuar la seva secreta mentida.

*****

El qui es pensa poder anar p'enmig parlant clar sense que li succeeixi res de nou, és un ingenu.

*****

La meua pàtria sou vosaltres, que compartiu amb mi l'oratge. Badau bé l'orella: les persones són el moll de l'os d'un país. Els ametlers florits, les coves de Manacor, la posta de sol des de dalt del Teix, sols en són el maquillatge.

*****

Els homes, els pobles, no caminen perquè tenguin cames; caminen perquè les mouen, les utilitzen.

*****

La hipocresia és l'autodefensa dels covards: no tenen el valor d'exercir la pròpia veritat.

*****

L'amistat és un dels vicis que encara em puc permetre, de moment.

*****

Un que calla de vegades, pot ésser un prudent. Un que calla sempre, no cregueu que sia perquè mai té coses a dir: és que es tracta d'un covard.

*****

No és vàlid sols dir: em sap greu. El que cal és continuar dient: un moment, jo ho he espanyat i jo ho arreglaré.

*****

Mala cosa el fanatisme. Sobretot el d'altri.

*****

No digueu: "som els millors", que no és ètic ni veritat. Apreneu a dir: "podem ésser tan bons com el que més", i, potser, tant de bo, amb un poc de sort, serem més respectats.

Biel Florit Ferrer
Estiu 83

Bolletí-revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç d'es Cardassar.

Adreça: Carrer de Sant Llorenç, 36.

Juliol-agost de 1983. Número 84.

Director: Bartomeu Domenge i Amer.

Cap de Redacció: Josep Cortès i Servera.

Edita: Centre Cultural Card.

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra).

COL.LABORADORS

		Portada
Joan Lluï		
Guillem Pont	L'amo en Rafel	3
	Els quatre clotets	6
	Sant Llorenç, ahir	24
Antoni Sansó	Ajuntament	4
Josép Cortès	Cançons	5
	Espipellades	7-11
	Crònica informal	16
Bàrbara Ferrer	Càncer	8
	Sa Dragonera	22
Ramon Rosselló	Història	9
Card Infantil	Agraiment	9
Biel Florit	Picadís d'espises	10
	Contarella pagesa	20
PSM	Es Trenc	11
Pere J. Lluï	Batec	12
	Mecanografia	
Maria Galmés	Batec	12
	Si lleu...	23
	Comptabilitat	
Varis	Altres veus	13
Lluï-Perelló	Història de la Ciència	14
Francesc Clapés	Costums	19
Andreu Amer	Tresoreria	
Quina-Nicolau	Distribució	
Felip Forteza	Secretaria	

NOTA

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

Calle Sureda, 1
Tel. 570624

Com que pareix ésser que es funcionaris de s'Ajuntament no són tan calorosos com es batle, únicament s'ha instal·lat un aparell d'aire acondicionat dins es seu despatx.

Si ve del cas que qualche dia faci bascota, s'han d'enginyar obrint ses finestres o enxufant un ventilador de l'any titurany com es d'es cabo. Si hi ha qualcú que vulgui muntar un negociet sense gaire bestreta, ara és s'hora de posar una botigueta de ventalls.

I pér demostrar-vos que no només deim ses coses dolentes, vet-aquí una partida d'enhorabones:

-An es batle per haver tengut s'iniciativa de crear una comissió d'ajuda social.

-A tot s'Ajuntament per haver aprovat sa creació d'un Servei Municipal d'Orientació Educativa.

-A sa Comissió de Festes per haver-les organitzades amb sa col·laboració de tots es grups culturals i esportius d'es poble, deixant-los ses mans lliures perquè fessin lo que volguessin.

Ho veis com també sabem donar qualche cullerada de mel?

Vet-aquí un diseg:

Que els déus dels vents empenguin els vaixells dels visionaris de bubotes cap a mars més circumveïns de la realitat político-local.

(Es teus collons quina frase que m'ha sortida!)

Dic això perquè n'hi ha que m'han atribuït un cert/apropament a s'actual Consistori p'es fet d'esser fill d'una cosina d'es batle. Res més lluny de sa realitat. Ses nostres relacions no poden ésser més dolentes. Mirau sinó com han convidat a una picada -i en certs cassos a un sopar- a tots es qui col·laboraren en s'organització de ses Festes de Sant Llorenç, i a jo, que també hi vaig posar es meu gra d'arena, no m'han dit ase ni bèstia.

Curiosa manera de tenir-ho bé amb s'Ajuntament!

TRENC

Com tots sabeu, aquests darrers dies hem pogut llegir als diaris la notícia de l'aprovació de la urbanització de la platja d'Es Trenc per part del nostre Govern Autònom, amb els vots d'AP, cosa no gens estranya, i amb el suport de l'UM, que tampoc no ens ve de nou encara que ho considerem més hipòcrita, sobretot si recordam les paraules del Sr. Albertí en el míting de Sant Llorenç o si rellegim el "tebeo" electoral, que posava Es Trenc com a parc natural.

Els del PSM volem expressar el nostre total desacord envers aquesta decisió, perquè és la darrera platja gran que resta verja i perquè Mallorca ja està prou urbanitzada i l'oferta turística completament saturada.

Nosaltres hem de malavejar estar sempre alerta, perquè creim que un dels perills més grans és deixar-nos dur per la roda monòtona de la vida quotidiana. Cadascun dins el seu entorn, poble, comunitat..., ha de fer feina en aquest sentit -cal resaltar el paper que

poden jugar aquí l'Ajuntament, l'Escola, els grups... de cara a la informació i conscienciació de la gent.

Ecologia, protecció i potenciació de la natura, espais naturals, etc. no han d'esser paraules buides, sinó una reivindicació de cada ciutadà del món, perquè pensam que és possible la convivència natura-home, maldament s'hagi de fer un replantejament del seu comportament envers la natura.

Fets com l'aprovació de la urbanització d'Es Trenc representen, a la curta, desequilibris ecològics, extinció d'espècies animals, destrucció de boscs, aparició de zones desèrtiques, contaminació, ciment per tot arreu, residus radiactius, armament, guerres i bombes, i, a la llarga, l'autodestrucció.

Pensau-ho bé, és una qüestió de supervivència.

Agrupació PSM de Sant Llorenç

MES DE JUNY

1.- A partir d'avui, i durant tot aquest mes de juny, com ja és tradicional, només hi ha escola els matins.

Gabriela Ballester Riera, vídua, mor a Son Carrió.

2.- El dia del Corpus, processons.

10.- Ple de l'Ajuntament referent a la constitució de les Comissions Informatives i nomenament de regidors delegats.

11.- Matrimoni: Mariano Seguí Aznar i Maria Antònia Ferrer Tortella.

12.- Carreres ciclistes per a veterans organitzades per la Unió Ciclista Sant Llorenç.

Actuació de la Coral Polifònica de Bunyola, inclosa dins el programa de diades de la Caixa.

22.- Defunció de Joan Massanet Sard, casat i de 59 anys.

24.- Festivitat de Sant Joan. A Sant Llorenç hem recobrat l'antiga tradició de Sant Joan Pelós.

25.- Matrimoni entre Pedro López i Catalina Roig Gelabert.

26.- Defunció: Guido Ernest Sánchez de la Cerda, de 56 anys, casat, mor a Sa Coma.

28.- S'obre una guarderia privada a S'Escola Nova.

Neix Maria del Pilar López Roig, filla de Pedro i Catalina, a Sant Llorenç.

29.- Sant Pere enguany no és festa.

MES DE JULIOL

1.- Es torna obrir el Bar de Can Moreno, el Bar Olímpic.

2.- El tercer premi de la loteria cau al Bar de Can Jaumet. Una quarentena de milions de pessetes es reparteix entre molta gent.

Neix Àngela Font Massanet, filla de Gabriel i Maria, a Sant Llorenç.

5.- Acaba el termini d'exposició al públic de les Normes Subsidiàries.

Neix Maria Antònia Mesquida Febrer, fi

Neix Maria Antònia Mesquida Febrer, filla d'Antoni i Antònia, a Sant Llorenç.

11.- La Societat de Caçadors "La Veda" celebra a Sa Rectoria una reunió.

Visita del fa poc elegit President del Govern de la Comunitat Autònoma, Gabriel Cañellas, a les 6 de l'horabaixa.

13.- Naixements de Sílvia Martínez Torres, filla d'Amador i Immaculada, a Son Carrió, i de Miquel Àngel Servera Pascual, fill de Pedro i de Catalina, a Sant Llorenç.

14.- Parteixen devuit al.lots al Campament del Card Infantil a Son Josep.

15.- Defunció: Catalina Guiscafré Riera, casada, de 49 anys, a Son Carrió.

20.- Santa Margalida diuen que encén es foc.

21.- Primer d'una sèrie de dies molt calorosos.

Comença el torneig de tennis.

Defunció: Gabriel Amer Gomila, casat, 57 anys, a Son Carrió.

23.- Defunció: Llorenç Servera Umbert, de Son Carrió, fadrí, 61 anys.

24.- Jornada de pares en el campament.

Matrimoni: Miquel Mesquida Sansó i Carmen Muñoz Fernández.

25.- Sant Jaume. En Jaumet fa una festa amb motiu dels milions de la loteria i també perquè deixa el bar.

Tornen tots els al.lots del campament.

26.- A les 8 de l'horabaixa, presentació de la plantilla del Cardassar per a la nova temporada, en el Camp de Futbol.

28.- Defunció de Rafel Sureda Salas, de Sant Llorenç, de 93 anys.

30.- Defunció: Josep Melis Planisi, casat, 72 anys, de Son Carrió.

Maria Galmés i P. J. Llull

Com que consideram que als cent dies d'estar en el poder ja es pot fer un planteig de la línia seguida, i pensant, en un principi, que el poble de Sant Llorenç estava preparat per donar la seva opinió al respecte, ens vàrem decidir a fer un tanteig, una consulta a la gent del poble.

A dir ver, aquesta consulta no ha resultat gaire fàcil, vist que a la majoria li costa expressar la seva opinió per escrit, però així i tot, a continuació exposam, per orde alfabètic, les respostes que aquesta sèrie de persones ens han volgut donar. La pregunta era:

-¿QUÈ OPINAU DE L'ACTUACIÓ DEL NOU CONSISTORI?

BARTOMEU ADROVER.- Mentres no arreglin es torrent no vull opinar. Abans de pensar en ses aigos, pensau en so torrent.

MARGALIDA BAUZÀ.- Fins ara sa gent jove no havia tengut ni opinió ni feina dins s'Ajuntament, i ara pareix que s'accepten ses opinions, o al manco s'escolten.

MATEU BAUZÀ.- Encara és molt pres per donar una opinió concreta. Li hem de donar més temps.

TOMÀS BAUZÀ.- No puc jutjar perquè no estic informat. Lo fet fins ara me pareix bé, festes, pedagog...

RAFEL DURAN.- Sa part de Cultura, fluixa. Quan a ses subvencions s'han tengut en compte ses institucions o entitats diverses de Sant Llorenç, però encara queda molt per fer.

ANDREU FEMENIAS.- És prest per opinar, encara que s'hagin fet algunes coses, com conseguir un pedagog per s'escola, millorar ses festes... Però crec que ja és hora d'entrar en es temes més conflictius, com puguin esser: Una nova escola, arreglar es torrents per evitar altres inundacions, una normativa lingüística, un major control d'es treball d'alguns empleats de s'Ajuntament, un control més clar a Cala Millor en sos aspectes urbanístic, discoteques, platges, venedors ambulants per ses platges. Però com he dit abans és prest, encara que vull creure en sa bona intenció d'es regidors per intentar solucionar aquests problemes i es que se puguin presentar.

ANTÒNIA GARCIA.- Únicament puc opinar damunt sa neteja i ses festes, cosa que m'ha

parescuda molt encertada, ja que han conseguit reunir molta de gent.

SEBASTIÀ GOMILA.- Damunt ses festes han fet més trons que ets altres. Han promès moltes coses, i jo comprenc que en cent dies no podien fer miracles, que un en va fer i el mataren. Apart de pintar ets empedrats i llevar sa grava d'es carrers, jo no sé que hagin fet res més.

PERE MAS.- No puc opinar per conèixer mas sa bé es tema.

FRANCESCA SANCHO.- Si sa "llimpiesa" se dona per acabada, mal fet, ja que per Corea només està feta a trossos. I del demés encara és prest per opinar.

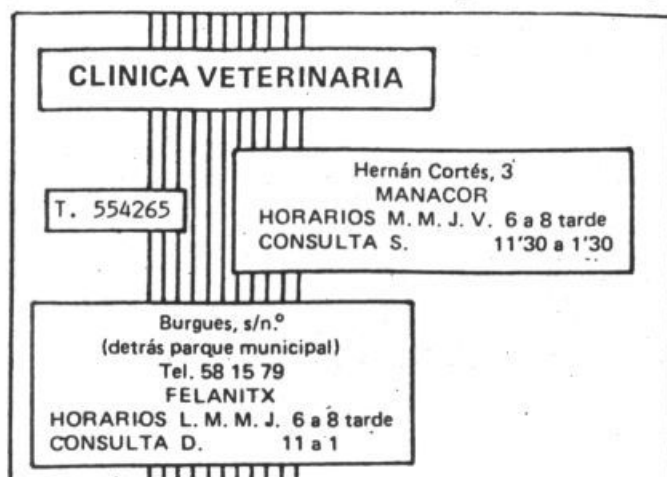
ANTÒNIA SERVERA.- Pot esser prest encara per donar una opinió, ara bé, trob que al manco se cuiden ses apariències, se fa feina que se veu. Tal vegada feina sensacionalista, feina que se pot tocar amb ses mans. Per ventura val més això que no-res.

GUILLEM SOLER.- Fins ara poca cosa ferm, i principalment en Toni, però per arrancar se necessita un cert temps per agafar sa roda.

JORDI SOLER.- Poc temps per opinar. Pareix que hi ha més orde i més organització, i sembla que volen fer ses coses bé.

JERONI SUREDA.- Ha fet coses bones i dolentes, però més de bones. Però hi ha un refrany que diu: "Ajuntament nou, molt de renou". Esperem que es batle no se cansi o no el cansin.

Caterina Mesquida
Caterina Roig
Margalida Servera

... FA JA MOLTS D'ANYS QUE CIRCULEN PERSONATGES UN POC ESTRANYS, LA MAJORIA DESPISTATS, ANOMENATS CIENTÍFICS O HOMES DE CIÈNCIA.

PROBABLEMENT ELS HAGEM D'ATRIBUÏR EL GRAN MÉRIT D'ÉSSER ELS PRIMERS CIENTÍFICS ANÒNIMS, DESCOBRIDORS DEL FOC, DE LA RODA...

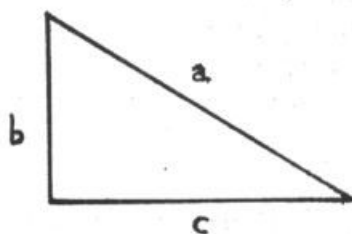
(1)

EL PRIMER PERSONATGE CONEGUT APAREGUÉ A L'ANTIGA GRÈCIA. FOU EN "TALES DE MILET". EL SEU DEIXeble "ANAXÍANDRE DE MILET" FOU EL PRIMER EN REALTZAR UN EXPERIMENT CIENTÍFIC.

(2)

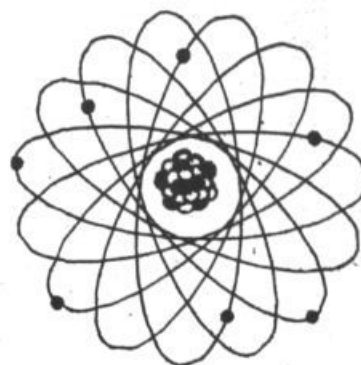
L'ANY 582 a.JC, NASQUÉ A SAMOS EN "PITÀGORES". QUE FOU EL PRIMER EN DÍR QUE LA TERRA ERA RODONA. PERÒ MÉS QUE PER AIXÒ EL CONEIXEM PELS SEUS TREBALLS MATEMÀTICS, I PER DAMUNT TOT PEL CONEGUDÍSSIM "TEOREMA DE PITÀGORES".

$$a^2 = b^2 + c^2$$

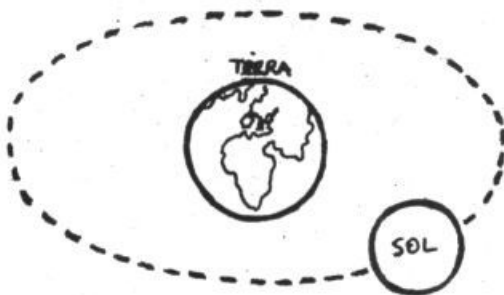
(3)

"DEMÒCRIT" FORMULA LA TEORIA DE QUE TOT ESTAVA FORMAT PER ÀTOMS (LO QUE NO ES POT SEPARAR MÉS). COM POREU SUPOSAR QUASI NINGÚ EL CREGUÉ I HAGUEREN DE PASSAR MÉS DE 2000 ANYS PER DONAR-LI LA RAÓ. CONTEMPORANI SEU, "HÍPOCRATES" FOU EL GRAN METGE DE L'ANTIGUITAT.

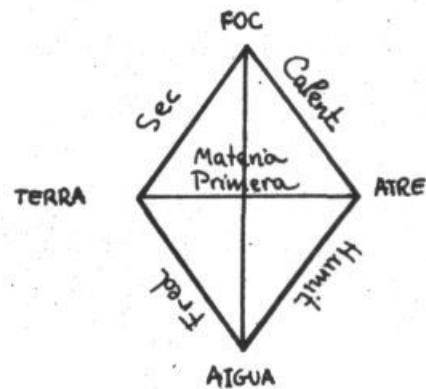
(4)

"ARISTÒTIL" TENGUÉ UNA GRAN INFLUÈNCIA DAMUNT LES GENERACIONS POSTERIORES. LA SEVA TEORIA GEOCÈNTRICA - SEGONS LA QUAL, LA TERRA ERA EL CENTRE DE L'UNIVERS - VA RESTAR FINS AL SEGLE XV d.J.C. I ALGUNS CIÈNTÍFICS FOREN PERSEGUÏTS PER ANAR EN CONTRA D'AQUESTA TEORIA.

(5)

POTENCIANT LA TESI DE QUE TOT ESTAVA CONSTITUÏT A PARTIR DE QUATRE ELEMENTS: AIGUA, TERRA, FOC I AIRE, I QUE COMBINANT-LOS AIXÍ COM TOCA SE PODIA OBTENIR QUALSEVOL SUBSTÀNCIA.

(6)

TAMBÉ PODEM TROBAR "EUCLIDES", PARE DE LA GEOMETRIA. PERÒ EL GRAN CIÈNTÍFIC D'AQUELL TEMPS FOU, SENSE CAP DUBTE, N'"ARQUÍMEDES", GRAN MATEMÀTIC I ENGINEYER, QUE DESARROLLÀ LA "TEORIA DE LA PALANCA".

$$F \cdot d = F' \cdot d'$$

(7)

CONTEN QUE EL REI DONÀ A N'"ARQUÍMEDES" UNA CORONA D'OR PER SABER SI ERA FALSA. VOLTEJANT PELS BANYS PÚBLICS SENSE SABER COM HO HAVIA DE FER, S'AFICÀ DINS UNA BANYERA I OBSERVÀ QUE L'AIGUA VESSEVA, DE COP EN SEC CORRENTI DIENT: "EUREKA!!" AIXÍ NASQUÉ "EL PRÍNCIPI D'ARQUÍMEDES".

LLULL - PERELLÓ

(CONTINUARÀ)

(8)

Encara no s'havia esvaït el ressò de la campanyada que senyalava les nou i mitja del vespre del dijous, 7 de juliol, Sant Fermí, i el secretari ja havia llegit l'acta del ple anterior. No era cosa de badar. Dasset punts a l'orde del dia -algun d'ells amb cinc o sis apartats-, feren que el secretari no es torbàs gens ni mica a l'hora de donar el sus, i, conseqüentment, hi va haver bona part de les dues dotzenes grossés d'assistents que es perderen les quatre primeres deliberacions. En haver acabat vérem que havien fet bé començar d'hora, per què va venir més just que la pell del nas el poder-lo enllestir abans de les dotze de la nit. Un company de misèries em va suggerir que fes la crònica en fascicles, qui sinó ocuparia tota la revista. I no anava errat del tot, no!

Després d'haver traspassat les permanents als divendres, el batle proposà que en Pere Bauçà se'n cuidàs de les presidències de Governació i Sanitat. -I a què ve això?-, inquirí l'oposició. -Es senyors que ho duien anaven massa carregats-, respongué el batle. -Idò si anaven massa carregats, perquè ho acceptaren en es darrer ple? Res, res, a votar s'ha dit!. El secretari, fent la mitja, començà a nomenar regidors: Si; abstenció; sí; sí; abstenció... Resultat: sis a favor, cinc abstencions. Maçada damunt la taula i adjudicats an en Mauri!

L'altre punt feia referència a una instància que els havia dirigit en Miquel Soler sobre el compromís que tenia l'Ajuntament de comprar-li les aigües netes a ell. Pareix esser que hi ha altres pous que subministren aigua al poble d'una manera diguem-ne "clandestina". Voltros vos n'havíeu temut? El secretari, fent la mitja, llegí la instància, on, pam envant, pam en rera, es demanava:

- * Que es fessin complir els acords presos entre ell i en Falera quan era batle.

- * Que prohibissin la venda d'aigua canalitzada als actuals distribuïdors i que, a més, els fotessin una multa.

- * Que l'indemnitzassin pels perjudicis que havia tengut.

- * Que exigissin responsabilitats a l'Ajuntament anterior.

El secretari, fent la mitja, apuntà que no creia que fos obligatori comprar-li l'aigua només a ell, i que era millor canalitzar-la que haver-la de transportar amb carros, amb la qual cosa queda amplement demostrat l'esperit encollonador del secretari.

El regidor Puigròs, del PSOE, digué que ells havien elaborat un informe i que tenia ganes de llegir-lo. -No crec que faci cap falta, digué el batle, ja que pareix que tots estam d'a-

cord-. -Jo crec que seria millor que el llegís-insistí el psocialista. -Au idò, però fes via, que no acabarem anit!-, consentí en Busco.

(Tenc la impressió que aquesta il·lustració no s'escou gaire amb el contingut de la crònica, però com que he estat una partida de dies per Eivissa, encara tenc els ulls plens d'imatges com aquesta.)

El Sr. Puigròs, diligent i en castellà -no en mancava d'altre!- començà a llegir l'informe, que venia a dir:

- * Que en Miquel Soler no té l'exclusiva.

- * Que si hi ha hagut instal·lacions clandestines, ningú no ho ha denunciat, com és la seva obligació.

- * Que si ho prohibissin per ventura anien contra la Constitució.

- * Que no deia p'enlloc que l'aigua fos potable.

- * Que com que no hi ha plans immediats de canalització, seria llevar un servei al poble.

- * Que fins que un jutge no digui el contrari no es pot afirmar que l'Ajuntament passat hagi actuat malament.

Al final acordaren contestar la instància desestimant-la, en base a l'informe del secretari.

En el sisè el Sr. Alvarez informà que s'havia de nomenar un representant a la Junta de Compensació de l'Associació de Propietaris de s'Estanyol. N'Ignasi proposà que l'elegit fos en Tomeu Carbó, cap visible de l'oposició, i tothom, mirau per on, hi vengué a bé.

A l'altre es donà compte que el recaptador havia donat de baixa una partida de contribuents automovilístics. Em va semblar entendre que bona part corresponien a gent que feia temps que havia venut el cotxe i encara li presentaven el rebut del "numeret". Es deixaran de recaptar devers tres-centes mil pessetes.

El següent tractava dels solars sense vallar. Vist que no hi havia manera de cobrar-ne cap perquè eren massa cars, el batle proposà que es concedís una amnistia fins a finals del 83, i a partir de l'any que ve es cobrassin 300 pts. per metre lineal. -Això deu fer referència an ets urbans-, inquirí el regidor Pont. -Collons, Tomeu, no farem vallar ses quarterades!-, saltà cop en sec el batle. El regidor Puigròs apuntà que considerava que feien més falta a les zones costeres que dins el poble, però no puc assegurar si li feren cas o no, perquè n'Ignasi sortí per un altre costat dient que estava d'acord amb lo de vallar els solars, però trobava que havien de pagar 500 pts. el metre. El secretari agafà la llista de regidors, i fent la mitja començà les inevitables votacions, que, com podeu figurar, donaren el resultat de sis vots a favor de cobrar 300 pts. per metre i cinc a favor de cobrar-ne 500.

Tot seguit es va llegir un informe del cabo -en castellà- sobre els indicadors que considerava que hi mancaven dins el terme de Sant Llorenç, amb el prec de que els posassin com més prest millor. El regidor Sansó, del PSM, demanà que s'installassin en català, amb la qual cosa la totalitat del Consistori s'hi avingué, si bé n'Ignasi apuntà que no tots depenien de l'Ajuntament, sinó que n'hi havia del Consell i d'Obres Públiques. Acordaren que els nostres els posarien en català i pregarien als organismes corresponents que també hi posassin els altres.

El punt deu anava de zones costeres i estava dividit en tres apartats.

En el primer, vists els problemes que tenim per enganxar nous edificis a la depuradora que tenim amitges amb els serverins, es proposà fer-ne una de nova que dugués s'Illot, Sa Coma i Son Moro. -¿I que no podria dur també Sant Llorenç i Son Carrió?-, apuntà el regidor Mestre, pensant matar cins aucells d'un tro i mirant de conseguir aquest servei per al poble. -Vatuadell, Tomeu, mos costarà més sa corrent que sa merda, si hem de bombejar de tan enfora!-, amollà el batle. -S'aigo d'es torrent va cap allà tota sola...-, afegí el regidor Pont sortint en ajuda del seu company d'oposició. El batle, veient que havia fet llarg amb l'expressió, dolcificà un poc la veu i argumentà que els tècnics deien que si estava massa enfora no solia marxar bé, i a més feia molta de pudor, però que de totes maneres ho consultarien amb els tècnics. Acordaren començar a fer passes per dur l'assumpte envant. El segon apartat era per posar d'una vegada l'emissora que l'Ajuntament passat havia pro-

mès als municipals. Fent un petit exercici d'imaginació, es podrien donar ben bé conversacions semblant a aquesta:

-Aquí Perlito cridant a Cuc. Aquí Perlito cridant a Cuc.

-Cuc a s'aparell. Que hi ha de nou? Canvii.

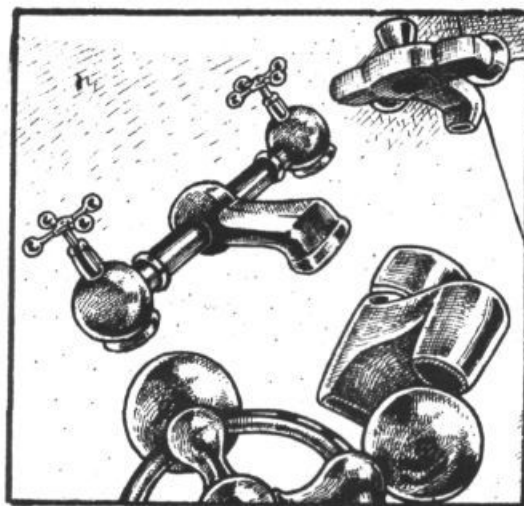
-Com estan ses dones, avui, per sa platja?

-Bones, ben bones. Canvii.

-Ja m'ho pareixia a jo! Tall, tanc i me'n vaig a dinar!

En el tercer, es demanava un local a Son Moro semblant al que tenen els carrioners, per tal de donar un millor servei als calamillorers. Curiosament fou aprovat sense que fos precis treure l'urna.

A l'onzè, n'Antoni Cuc, del PSM, llegí una proposta de l'Associació de Pares -en català, no en mancava d'altre!- sobre la creació d'un Servei Municipal d'Orientació Educativa, organitzat per un pedagog, en la qual s'embastaven les línies generals d'actuació i s'explicaven damunt damunt els avantatges del servei. El Sr. Puigròs, del PSOE, manifestà que ell considerava que era millor un psicòleg i que bastava bé que vengués dos o tres pics per setmana, amb la qual cosa el Sr. Sansó no hi va estar d'acord. Segons el seu veure un pedagog estava més especialitzat i familiaritzat amb els problemes escolars, i, a més, era el que demanava l'APA.

En parlaren una estoneta, i, vist que no hi havia manera de posar-se d'acord en si havia d'esser un psicòleg o un pedagog, no va quedar més remei que tornar recórrer a les votacions, amb la conseqüent lulea del públic assistent. Una veïhada no gaire acostumada a aquests espectacles em va xiuxiuejar: "Això és més divertit que sa missa, i a més s'hi pot fumar!". Valgui la frase com a mostra de l'ambient que es respirava dins la Sala.

El resultat no va sorprendre a ningú: sis vots a favor de la contratació d'un pedagog i cinc a favor d'un psicòleg. Quedaren que sol·licitarien a la Facultat de Pedagogia -de la qual el batle havia rebut una carta on li donaven l'enhorabona per la seva intenció de crear un SMOE, a la vegada que li oferien els seus serveis-, la redacció de les bases que hauran de regir la contratació del pedagog.

A l'altre, el batle comunicà als assistents que l'endemà vendria en Cañellas, el President, a veure la Corporació i que els agrairia que compareguessin. Va afegir -crec que per por que la calor no jugàs una mala passada al quòrum - que no hi emportava que duguessin corbata.

Al punt tretzè, el regidor Ordinas, que a la vegada és el President del Cardassar, sol·licità que l'Ajuntament cobrés el dèficit que havien tengut la temporada passada, degut principalment a les obres que s'havien fet en el camp de futbol, i que pujava a devers 440.000 pessetes, si no ho vaig malentendre.

El regidor Pont opinà que no era just que se subvencionàs únicament el futbol, sinó que el capítol de subvencions s'havia de repartir entre totes les organitzacions culturals i esportives del poble. -A més, afegí, es Moleter va donar 300.000 pts. per posar s'uralita i ara la mos voleu tornar cobrar a noltros. Si no haguéssiu gastat tants de duros en sopars, ara no tendríeu tantes de quebres-.

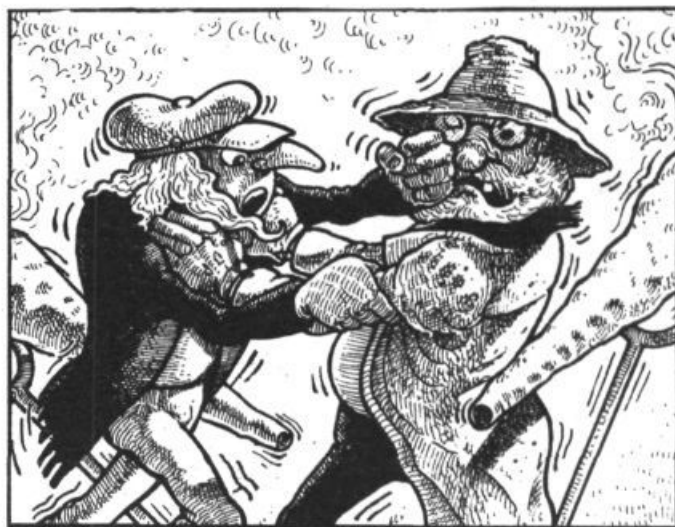
El batle, veient que el regidor de UM no trobava arguments per rebatre l'oposició, sortí a la seva defensa: -Vist que és un camp municipal, totes ses obres que s'hi han fetes són un patrimoni que queda p'es poble...-

N'Ignasi, amb els trumfos a la mà i amb la seguretat de guanyar, al manco moralment, una batalla dialèctica, s'hi apuntà: -Ambos lletresos fan negoci damunt un terreny de s'Ajuntament; demanen per tomar sa paret i llavors volen que tornem pagar sa pintada de propaganda!-

-Jo tampoc no estic d'acord en que se paguin mils de duros a un jugador i llavors presentin factures de quebres-, continuà atacant el Sr. Pont.

En Mauri, veient que no duien camí de posar-se d'acord i que la "majoria" feia aigua, provà de repartir culpes: -S'Ajuntament passat, quan va veure que feien obres en es Camp de Futbol, els havia d'haver demanat a veure qui ho havia de pagar i p'entura ara no mos trobaríem així-.

Després d'haver discutit una estona més: -Que si tu m'ho havies promès de paraula, que si no, que si sí... ho deixaren damunt la taula i

quedaren que ja en parlarien un altre dia.

Els punts següents, supòs que per agotament d'ambdós adversaris, s'anaven aprovant sistemàticament.

* En Miquel Mascaró, a proposta del batle, serà el representant de l'Ajuntament a l'associació de veïns de s'Illot.

* En Tomeu Mestre, també a proposta del batle, presidirà la Comissió Informativa d'Ajuda Social (no sé si serà aquest el seu nom definitiu), i canalitzarà les ajudes que l'Ajuntament fa comptes donar a les famílies més necessitades del poble. En Mateu Puigròs i n'Antoni Sanó actuaran de vocals. *

* En tenir els plans topogràfics s'activarà la construcció de la presa del torrent, segons proposta del PSOE-CDS.

* Adhuc a proposta de l'oposició, es demanarà a la Delegació d'Educació i Ciència una ajuda per tal d'asfaltar el pati de l'escola de Son Carrió, a la vegada que es contractarà un autocar per traslladar els carrioners que va a escola fora poble.

* El CDS-PSOE demanà i conseguí que s'aprovàs la col·locació d'uns indicadors a diferents llocs del terme, no esmentats a l'informe del cabo, així com la catalanització dels actuals.

* En Tomeu Carbó sol·licita que se subvencionassin totes les entitats culturals i esportives del poble. Tothom s'hi avingué i quedaren que es farien els corresponents informes.

* N'Antoni Cuc demanà que els concursos de narrativa i pintura es traslladassin a les festes de la Mare de Déu, i així tendrien més temps per organitzar-los. Li ho fou concedit.

* En Miquel Falera trobà que els altaveus de l'Església no s'entenien i que convendria avisar els tècnics. Els avisaran.

* En Pere de Son Vives apuntà que a s'Estanyol ja hi ha tendes que tenen obert sense el corresponent permís d'apertura. -Què en feim? - demanà. -Que tanquin!- digué el Secretari, a lo que en Mauri respongué que "es problema no és que ara obrin, sinó que han deixat construir tota sa finca sense permís". No en parlaren pus.

Per acabar, el regidor Mestre llançà una sèrie de precs i preguntes:

-Que es delimitin exactament les competències de cada Comissió Informativa.

-Que s'aclaresqui d'una vegada l'assumpte dels terrenys del Bahia del Este.

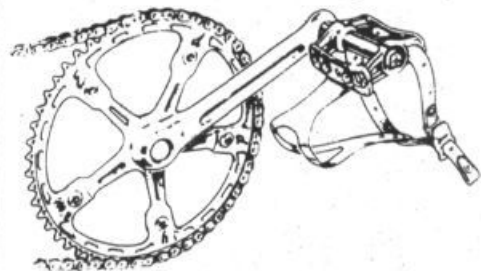
-Que no es deixi obrir la finestreta de canvi del Banc de Bilbao, tal com ho acordà la Comissió Permanent.

-Que per què si n'Antoni Cuc presidia la reunió oberta de la Comissió de Festes, no s'hi convidaren tots els seus membres. En Mauri, encarregat de les festes, contestà: "com que voltros vàreu dir que no volíeu fer res, jo vaig pensar: aquí no hi tenen cap feina!".

El públic, com és de rigor a una comèdia humorística, va riure, va fer mamballetes i se'n va anar a jeure amb la satisfacció d'haver presenciado un bon espectacle sense que li hagués costat un dret.

A lo millor no havia anat tan equivocat mai.

Josep Cortès

CA'S SERVERÍ

Cardassar, 25 * SANT LLORENÇ

Record aquells cercles d'estudis, d'on sortiren unes quantes vocacions religioses. Aquelles al.lotes i joves que venien per l'Església avui són Germanes de la Caritat. Record també ses obres que va fer a la Parròquia el Sr. Bonnin durant aquells sis o set anys que va estar d'Ecònom.

Feia pocs mesos que estava encarregada d'ella, quan el Sr. Rector Santandreu se'n va anar an es poble de Santa Margalida, i havien encarregat de fer sa Capella Nova i el Retaule de la Puríssima. Va ser lo primer que se va fer, en es mateix estil amb què abans havia renovat ses imatges de Santa Llúcia i Santa Catalina de Sena. Es temps eren molt difícils. Hi havia sa guerra mundial, vengué es temps de sa fam, hi havia pocs dobbers. Però hi havia una cosa molt important, que es poble tenia fe. Es dematins unes quantes mares anaven a sa missa a pregar i a resar després a la Mare de Déu Trobada, perquè es seus fills poguessen venir prest d'es camp de batalla, i que no tenguessin res de nou. Eren moments molt dolorosos, però amb s'ajuda de Déu tot va passar.

Es dijous a vespre hi havia aquelles Hores Santes, a on se reunien molts de feels i feien vetla amb el Santíssim. Es joves, homes i dones d'Acció Catòlica allà pregaven i feien companyia an el Bon Jesús dins l'Hort de Getsemaní. Després amb s'ajuda d'es poble i ses famílies va fer la Capella Nova. Va fer arreglar tota sa teulada de la Parròquia i finalment va fer pintar sa copinya de l'Altar Major.

Ses seves il.lusions eren es Catecisme per tots es nins d'es poble, en acabar es curs, fer una festa molt entusiasmada per tots es nins, que tots tenguessen premis. No hi faltaven s'obra de teatre i ses poesies. Després ses reunions amb sos joves. Quants de vespres se'n va anar a dormir sense sopar! Perquè en aquell temps, a les dotze de sa nit, hi havia es Dijuni Eucarístic de no poder menjar ni beure fins després d'haver celebrat la Santa Missa. Em record que, quan jo era nin, tots es dies anàvem a missa i mos donaven un premi, que eren estampes, per fer un àlbum de catecisme.

Francesc Clapés

VOLGUEREN COMBATRE LES IDEES AMB FUSELLS I, ÉS CLAR, SOLS MATAREN PERSONES. (Tant de bo que sols fos una contarella!).

En Tòfol Meca Parets era del barri ciutadà de Santa Catalina, tenia 26 anys i des dels 21 militava al Partit Comunista d'Espanya, com el 90% dels veïns d'aquesta barriada de pescadors, aquells temps. Llegia tots els dies detingudament el diari. D'escriure en sabia poc. Just-just per signar la nòmina, cada setmana. Treballava de fogoner de vaixell. Festejava una al.lota morena i curra que li deien Margalida.

Hi havia bastant de treball del seu ram, i no estava molt mal pagat. Ni molt bé tampoc. Ell ja ho deia: la República no podia arreglar en un parell d'anys allò que havia costat un grapat de segles desbaratar al fills de mala mare de torn.

El que us deia, no era un home de molta cultura, però sí de convenciments. Pocs, però clars i ben arrelats.

Es casaren, na Margalida i en Tòfol, un dia ennuvolat i trist, penjat, feixuc, gairebé premonitori, de la primera quinzena de juliol de l'any 1936. Sense gaire recatòria. Sense gens ni mica, vaja. Sols per "lo civil". Eren agnòstics, en Tòfol i na Margalida. Gairebé anticlericals. Fore gairebé: ho eren! En Tòfol solia dir que, capellans tots els que volguessin, però que els volia veure al seu costat, allà a la sala de calderes del vaixell, a 50 graus llargs de temperatura, amb polsim de carbó fins davall de la pell del prepuci. Allà els volia veure! Que hi havia massa "mariners de Déu" sobre les tronès, xerra qui xerra, cobrant nòmina, d'un vaixell en sec.

Dia 16 del mateix juliol l'avisaren de la Naviera que el vaixell ja tenia les bodegues plenes i havien de partir. Ciutat-Marsella-Barcelona-València-Ciutat. Càrrega general. I: "Mecagonlolla!, ja podrien haver esperat quinze dies més aquests consignataris!, Vivadéu quin rècipe!, haver-me'n d'anar ara, amb mel de noccs dins la boca, encara...!".

Salparen el 16 a les set i mitja del matí. Bufava llebeig fluixet. El Castell de Bellver rebia el bondia frontal i groguenc del sol de juliol amb l'almenada ulls clucs, sobre la badia silenciosa.

Dos dies després, el 18, passà el que passà. El general Franco i un esbart de moros des-

embarcaren allà baix. I aquí venim a salvar la Pàtria. I la Democràcia a fer putes!

El vaixell d'en Tòfol, entre Marsella i Barcelona, alertat per la ràdio de l'alçament, va continuar amb bandera republicana, és clar, i el patró va decidir fer el borinot pel Mediterrani, a l'espera d'aconteixements.

Va succeir que, uns quants dies després, a meitat de camí entre Barcelona i Ciutat, motors aturats i orelles obertes, una "canonera" nacional els localitzà i els va fer prendre rumb cap a Mallorca.

Arribats al moll, tota la tripulació va ser feta presonera i reclosa al tristament famós "Ca'n Mir", allà on ara és la "Sala Augusta", el cinema; hi estaven molt estrets a "Ca'n Mir", acaramullats. Com a formigues, hi estaven. Aquelles cotxeres romanien replenes de genteta acollonada. Amb motiu. Amb motiu d'estar acollonada vull dir.

El tengueren empresonat un any i busques sense judici ni res semblant. La família li podia dur tabac un pic per setmana. I plors. No en podem fer res, deia. Jo no he fet mai res de mal a ningú, així que a mi tampoc no em poden fer res, deia. I plors.

Després, el 6 de març del 38, va tenir lloc l'enfonsament del "Crucero Baleares", entre Cartagena i Mallorca. El bombardejaren dos destructors republicans fins que el foteren a fons. Va ser gros, conten. El petroli encès surant sobre les aigües va fer matx. El que sempre passa: la violència genera violència. Allò ja era un bolla que creixia i creixia... Moriren molts "nacionals" a l'esdeveniment del "Crucero Baleares". Molts.

En Franco i la resta d'inclits generals, sempre actuant dins l'escala de valors que els va caracteritzar tota la vida, varen manar accions de represàlia per tot arreu del territori conquerit; "nacional" que deien ells.

En consell de guerra urgent i sumaríssim, que va durar exactament vuit minuts, en Tòfol Meca Parets va ser condemnat a mort per fu sellament. Sentència a executar-se a l'alba del dia vinent. Càrrecs: comunista i traïdora la Pàtria. O similar.

Al consell de guerra sols va tenir oportunitat de dir, de demanar: "Però, em voleu dir que punyetes he fet, jo?; m'ho voleu dir? Hi ha qualcú que m'ho vulgui dir...?". I plors.

I se l'emportaren a empentes.

Avisaren a la família, a la mare, a la muller, als germans, que, si el volien veure i recollir els seus efectes personals, que l'endemà matí, a trenc d'alba fossin al cementeri, al mur de ponent. A l'alba en punt. I una consigna ben clara, un consell, una amenaça millor dit: no parlar, no gemegar, no queixar-se, i, sobretot, no plorar gens ni mica!

A L'alba de l'endemà quan, a peu, la muller i una cunyada d'en Tòfol eren per devers les "Quatre campanes", ja sentiren els tirs, en intervals de dos o tres minuts. Patapam! Patapam! Es posaren a córrer com a loques cap al cementeri... Hi arribaren sense alè. Semblava com si no es tractàs d'elles, aquelles dues donetes... Pareixia cosa de pel·lícula..., com si no ho visquessin... com si les ho contassin...

En Tòfol estava en terra, aliniat amb dues dotzenes llargues més de cadàvers, la camisa de llista clara tenyida de vermell, pertot arreu de la pitrera. Des d'allà on les aturaren, na Margalida, la dona, ja el va conèixer, ai!, allà en terra, mort, romput.

Les feren anar cent metres lluny, a un carterany des d'on no podien veure res. I els "patapams" continuaren, com a mitja hora més.

Quan les deixaren acostar-se an en Tòfol, fu sellés pertot, una cara coneguda se les va acostar, sens fer-ho gaire evident, i baixet-baixet les va dir: "ninetes, prudència, no ploreu...!", com qui perdona la vida...

Na Margalida, la vídua, va mullar un mocador de fantasia amb la sang del pit del seu home. Un dels escopeters se'n va adonar i la va reprendre, però davant la mirada humida

i ferma de la dona va quedar com aferrat en terra. "També em mataries a mi, si etpassàs pels collons, no és ver?".

Va girar en coa i se'n va anar, l'escopeter. "Això sols em passa per ser massa bo!", deia, mentre caminava en direcció d'uns companys que glopejaven una botella de conyac molt morrejada.

No tenia cap impacte de bala a la cara, en Tòfol. Semblava plorar.

Biel Florit Ferrer

SEGUROS

Cardassar, 17

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

BANCO ESPAÑOL DE CREDITO

BANESTO

La mayor empresa bancaria de España
a su servicio.

EXCURSIÓ DE FI DE CURS

El 22 de juny els mestres i alumnes d'EGB 2ª Etapa realitzarem una excursió a Sa Dragonera. Acomodats dins dos autocars, quasi un centenar entre tots vam emprendre, alegres i animats, el viatge cap a Palma. Vam recórrer el bellíssim Passeig Marítim, l'extensa zona turística de Palma i Calvià, Andratx, S'Arracó i Sant Elm. Aquest darrer, lloc deliciós, forma una petita cala, voltada d'altres i escarpades muntanyes, amb nombrosos xalets, restaurants i hotels, que se succeeixen fins arribar a la vora de la mar. A estones creïem contemplar un llac suís. Quin paisatge més meravellós!

Des d'aquest indret, amb una llanxa ràpida, després de navegar deu minuts, arribarem a Sa Dragonera, i desembarcarem en una petita cala, prop de l'única casa que hi ha, molt típica, amb les dependències pròpies de les cases pageses mallorquines. Vam recórrer una carretera nova, que en un determinat lloc es bifurca, i cada ramal condueix a un dels dos fars existents a l'illa.

Mai no havia vist tantes gavines juntes, són nombrosíssimes, amb els seus continus, desgradables i monòtons cucleigs, solquen el diafan cel blau mediterrani. Una enorme quantitat de sargantanes sortien, quan passàvem i sentien el renou. L'illa, coberta de garriga, és més interessant que bella. Quin serà el seu futur? Quins interessos prevaldran? Els ecològics o els econòmics? El temps aclarirà la incògnita. De moment està declarada "zona en suspensió d'urbanització".

Després d'haver-nos banyat una altra vegada, acabats els entrepans i les darreres begudes, feliços i contents, després d'haver viscut una jornada tan agradable, tornarem a Sant Llorenç.

El 8è. curs s'acomiada, els seus components ja no faran més excursions com a alumnes d'EGB. Passaran a una altra etapa de la seva vida. Estudiaran BUP, Formació Professional, o faran feina. Ara són joves i no ho consideren, però així com passi el temps i es facin majors, recordaran, amb estimació i enyorança, la majoria de llurs professors.

Bàrbara Ferrer Pocoví

PUESTA A PUNTO

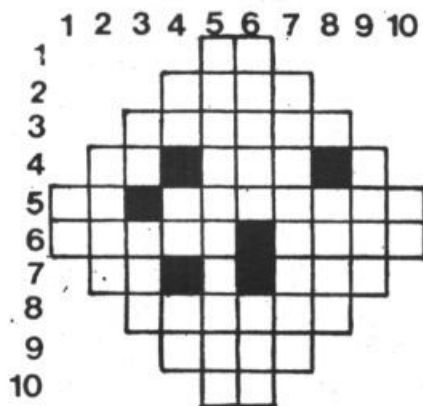
DIAGNOSIS - ELECTRICIDAD - AUTO - RADIO

ESPORTS

SOLER - PONT

C. Nou, 35 ☎ 56 93 10 Sant Llorenç

MOTS CREUATS

HORITZONTALS.- 1.- Símbol del sodi. 2.- Dolor, angouxa, morals que provenen de l'ansia, del temor, de la compassió. 3.- Que té pigues. 4.- Nota musical. En l'antiguitat, poema líric. Símbol del fòsfor. 5.- És el femení de l'adjectiu possessiu "mon". Establir en despoblat l'estada provisòria. 6.- Sentència antiga. Cançó feta per ésser cantada per una sola veu, en òperes, ofertoris, etc. 7.- Article contracte. Vocal. Exempt de taca, de brutícia. 8.- Nom d'una moneda antiga. 9.- Recopilació de les lleis i estatuts d'un país. 10.- Al revés, metall groc.

VERTICALS.- 1.- Part terminal del braç. 2.- Ésser fantàstic que es representa sota la figura d'una dona dotada d'un poder sobrenatural. 3.- Aliment. Cadascuna de les extremitats toràciques

dels ocells. 4.- Nom de lletra grega. Símbol de l'argent. Vocals. 5.- Que fa una negociació o negociacions. 6.- Acció d'anar a un indret. Al revés, sentiment profund de malvolença envers algú. 7.- Que té les qualitats del diamant. 8.- Vocal. Privat de llibertat, tancat en presó. 9.- És el participi del verb pair. 10.- Símbol del radi.

A F G I J L N T O R A
M G I N E B R A N V W
P T R O M H K A T I H
W A B A I K A N B T I
I S J K N G J O A O S
S E H Q P A D R N R K
A R F L E I H I W A T
B E T L S T N O N T Q
R C C C M A D E R A S
N E R E C G H I J D K

ENDEVINALLA

¿Quin arbre és aquell que fa
ses fulles com un llençol;
mai no en neix un de totsol
i a Mallorca pocs n'hi ha?

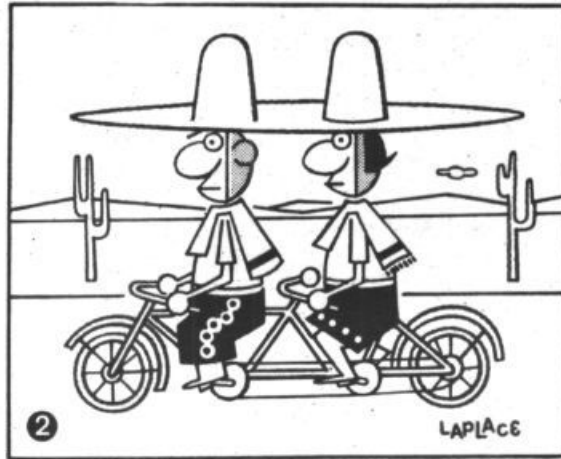
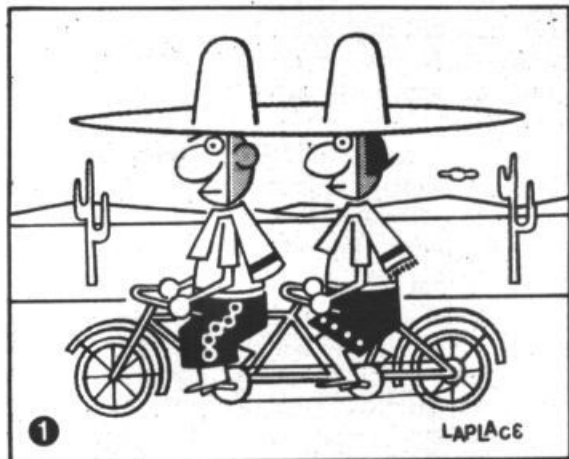
FUGA DE VOCALS

Q _ N _ S _ P _ C _ L _ L _ R
L _ S _ S _ V _ S _ F _ L _ T _ S ,
M _ L _ C _ L _ L _ R _
L _ S _ D _ L _ S _ L _ T _ R _ S .

Apa, us convidarem a beure
si trobau deu noms de begu-
des dins aquest brou.

ELS ERRORS

Vuit n'hi ha de diferències en aquests dos dibuixos. El qui les
sàpiga trobar serà senyal que no ha de mester ulleres.

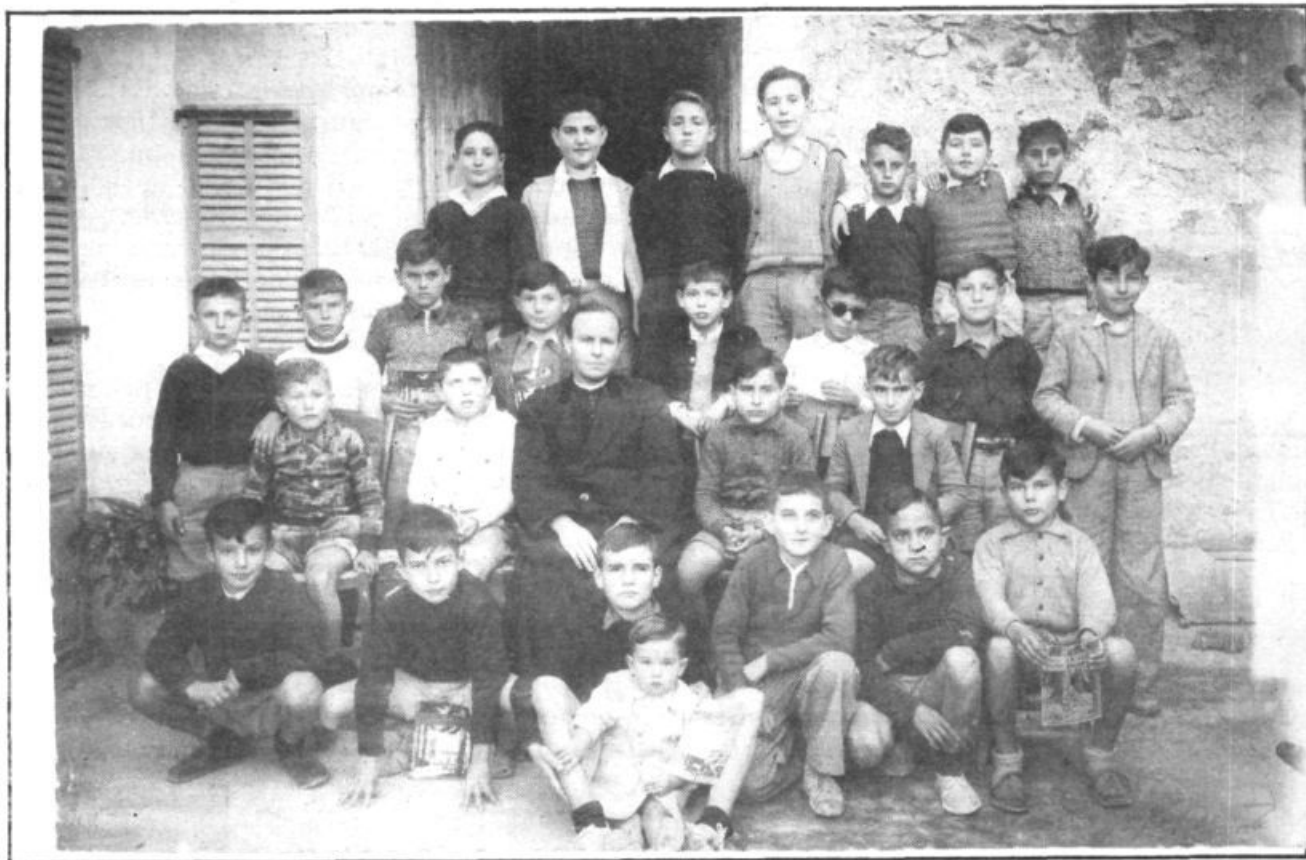

MARIA GÀLMÈS

SOLUCIONS

FUGA Qui no sap callar
les seves faltes,
mal callarà
les dels altres.
ENDEVINALLA Un plataner
A L A N E T
A D A G I A R I A
M A A C A M P A R
F A O D A P
P I G A D A
P E N A
N A
A R D I T S
C O D I
R O

MOTS CREUATS
V M G I N E B R A
R O M
I H
A A
N
A D S
R K
D S X Y
I I
N S
E
C

D'esquerra a dreta i de dalt a baix: Joan "Llavorim", Jaume "de sa botigueta", Miquel "Fàlera", Tomeu "Lluent", Andreu "Gomila", Joan Mandia i Antoni "Garrit".

Antoni "de Pocafarina", Antoni "Baió", Joan "de Son Garrova", Antoni "Cus", Pere "Gelabert", Joan "Sales", Joan "de sa Torre" i Miquel "de Son Mitjanada".

Pedro "Ueu", Tomeu "de Son Pocapalla", Antoni "Pelut" i Antoni "Cus" -cosí de l'anterior. Ramon "d'es Forn", Montserrat "Mena", Joan "Llinàs", Biel "de Sa Teulera", Antoni "Xameña" i Joan "Batlet".

Guillem "Joi".

Tots, llibre de lectura en mà, voltant el mestre per a la instantània que realitzaria en Mascaró, aquell retratista de Maria. Alguns d'ells ja passaren a altra vida, d'altres viuen a fora poble. Ahir, anaren plegats "a escola". Aquella escola "de pago" que, a sa mateixa llar, regentava Mn. Onofre Jaume "don Nofre", aquell capellà tan llorençí i senzill. Un capellà al qui nosaltres, els de la revista, a dir ver, li devem encara un reconeixement públic a la seva activitat intel·lectual i humana.

Si fa no fa, corria l'any 46. Llavors "l'escola" -sempre tractada en abstracte i a nivell d'Estat- travessava uns moments ben crítics, de post-guerra -car havia de passar encara més

d'un quinqueni per arribar a un cert ressorgiment econòmic-, que segons un Equip d'Estudis (1), en síntesi es caracteritzà:

-Per la depuració que s'havia feta entre els educadors, allunyant-los de l'escola o, en el millor dels cassos, colapsant la seva labor si no sa persona.

-Per la inculcació als nins/es d'idees i valors religiosos i patriòtics que assegurassin l'acceptació de la ideologia del nou regim.

-Conjugant aquests dos aspectes es propicià l'entrada d'educadors "furtius" -normalment ex-militars- que inexorablement portà a una pèrdua del prestigi dels mestres.

-Per un cert abandó de l'estat en sa responsabilitat educativa, llocs que promptament ocuparen l'Església i la Falange.

-I també per una forta centralització educativa tendent a fer desaparèixer les organitzacions regionalistes.

Obviament era un altre temps, i a més hem de pensar i creure que aquests aspectes descrits a nivell concret s'havien de veure matisats i rebaixats pel quefer humanitzat de "don Nofre"

Guillem Pont

(1) "Cuadernos de Pedagogia", nº 9. Set-1975.